

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАКОНОДАВСТВА ЛАТВІЇ ТА УКРАЇНИ ЩОДО ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, СТВОРЕНИХ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ

COMPARATIVE LEGAL CHARACTERISTICS OF THE LEGISLATION OF LATVIA AND UKRAINE REGARDING OBJECTS OF INTELLECTUAL PROPERTY LAW CREATED BY ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Тимошенко О.О., аспірантка

Навчально-науковий інститут права Сумського державного університету

Автором здійснено порівняльно-правову характеристику законодавства Латвії та України щодо об'єктів інтелектуальної власності, створених штучним інтелектом. На сьогоднішній день, швидкий темп технологічного розвитку у сфері штучного інтелекту створює виклики для нормативно-правових актів, що часто неспроможні швидко адаптуватися до нових реалій. Тому, нестабільність та невизначеність у правовому регулюванні об'єктів, створених штучним інтелектом, створює необхідність даного дослідження. Саме тому, першочергово нами здійснено аналіз нормативно-правового регулювання об'єктів права інтелектуальної власності, створених штучним інтелектом в Україні, а також визнали їх основні концепції. В подальшому, це послужило основою для порівняння законодавчого регулювання об'єктів права інтелектуальної власності, створених штучним інтелектом з Латвією. В ході аналізу, ми визначили, що Латвія вже здійснює певні кроки для цілісного нормативно-правового регулювання об'єктів права інтелектуальної власності, створених штучним інтелектом, що підтверджується прийняттям відповідних змін до діючих нормативно-правових актів та прийняттям роз'яснень та доповнень до них. При цьому, визначили, що Україна і досі залишається на стадії обговорення та дискусій щодо внесення необхідних дій, які б змогли забезпечити хоча б часткове нормативно-правове регулювання об'єктів права інтелектуальної власності, створених штучним інтелектом. Це дає підстави говорити про те, що Україна може запозичувати досвід Латвії для закріплення норм щодо законодавчого регулювання об'єктів права інтелектуальної власності, створених штучним інтелектом. Більше того, експертами в Україні вже наведені аргументи щодо ефективності запровадження даних норм у діючу систему права та як їх можна використовувати у майбутньому. При цьому, зауважено, що незважаючи на всю необхідність прийняття даних змін щодо регулювання питання об'єктів права інтелектуальної власності, створених штучним інтелектом в Україні, вважливо також враховувати і охорону зазначених прав, оскільки це є невід'ємним елементом при прийнятті тих чи інших змін до законодавства.

Ключові слова: законодавство Латвії, законодавство України, інтелектуальна власність, штучний інтелект.

The author has carried out a comparative legal characterization of the legislation of Latvia and Ukraine regarding objects of intellectual property created by artificial intelligence. Today, the rapid pace of technological development in the field of artificial intelligence creates challenges for regulatory and legal acts, which are often unable to quickly adapt to new realities. Therefore, instability and uncertainty in the legal regulation of objects created by artificial intelligence creates the need for this study. That is why, first of all, we analyzed the legal regulation of objects of intellectual property rights created by artificial intelligence in Ukraine, and also recognized their main concepts. In the future, this served as a basis for comparing the legislative regulation of intellectual property rights created by artificial intelligence with Latvia. In the course of the analysis, we determined that Latvia is already taking certain steps for the comprehensive legal regulation of objects of intellectual property rights created by artificial intelligence, which is confirmed by the adoption of relevant changes to the current legal acts and the adoption of clarifications and additions to them. At the same time, it was determined that Ukraine is still at the stage of discussions and debates regarding the introduction of necessary actions that would be able to ensure at least partial legal regulation of objects of intellectual property rights created by artificial intelligence. This gives reason to say that Ukraine can borrow Latvia's experience in order to consolidate norms regarding the legislative regulation of objects of intellectual property rights created by artificial intelligence. Moreover, experts in Ukraine have already given arguments regarding the effectiveness of introducing these norms into the current legal system and how they can be used in the future. At the same time, it was noted that despite all the necessity of adopting these changes regarding the regulation of the issue of objects of intellectual property rights created by artificial intelligence in Ukraine, it is also important to take into account the protection of these rights, since this is an integral element when adopting certain changes to legislation.

Key words: legislation of Latvia, legislation of Ukraine, intellectual property, artificial intelligence.

Вступ. В сучасних умовах, високотехнологічні продукти та інноваційні рішення, що виникають внаслідок використання штучного інтелекту, потребують уваги правових систем для розробки ефективних механізмів захисту інтелектуальної власності. Відтак, швидкий темп технологічного розвитку у сфері штучного інтелекту створює виклики для законодавства, що часто неспроможне швидко адаптуватися до нових реалій. Тому, нестабільність та невизначеність у правовому регулюванні об'єктів, створених штучним інтелектом, створює необхідність в детальному порівняльному аналізі інтелектуальної власності в різних юрисдикціях. Більше того, зростаюча кількість творчих результатів, створених штучним інтелектом, породжує питання про їхній правовий статус. Тому, зростання міжнародного обміну технологічними розробками та інноваціями підсилює необхідність гармонізації законодавства в галузі інтелектуальної власності, де дослідження в контексті порівняльно-правового аналізу дозволяє виявити спільні принципи та визначити напрямки гармонізації міжнародних стандартів, в тому числі України та Латвії.

Отже, з огляду на викладене, **метою статті** є здійснення комплексної порівняльно-правової характеристики законодавства Латвії та України щодо об'єктів права інтелектуальної власності, створених штучним інтелектом.

Виклад основного матеріалу. Штучний інтелект (ШІ) в правовому регулюванні розглядається як новий виклик для економіки та правової системи, нове явище, що має мультиплікаційний ефект, правовий феномен в структурі правовідносин, новий об'єкт для правового регулювання. Сучасний науково-технологічний розвиток привів до того, що ШІ став здатний генерувати та створювати різні твори – науки, літератури і мистецтва. Створення творів ШІ є невід'ємною сферою діяльності в сучасній цифровій економіці. Ці обставини висувають на передній план проблеми визнання авторства при створенні творів ШІ, можливості розпорядження авторами своїми правами і використання ними механізмів правової охорони об'єктів інтелектуальної власності [1, с. 60]. Тобто, створення штучним інтелектом робіт, які можуть охоронятися правом інтелектуальної власності, сьогодні вже стало

реальністю, адже, світу сьогодні уже відомі неодноразові випадки створення штучним інтелектом літературних творів, картин, музики і навіть винаходів [7, с. 62].

На жаль, в Україні існує певним чином проблематичність правового регулювання даної галузі в цілому, а особливо такого її елементу, як об'єкт інтелектуальної власності, створеного штучним інтелектом. По-перше, для того щоб розуміти, яким чином здійснювати правову охорону, необхідно визначити, а що саме має підлягати охороні. У цілому перелік об'єктів права інтелектуальної власності, які можуть створюватися саме штучним інтелектом або за його допомогою, є невичерпним та далеко незакінченим. Необхідно також наголосити на тому, що безпосередніми винаходами штучного інтелекту є й ті елементи, які вважаються об'єктами авторського права, винайденими людиною. Зокрема, до таких об'єктів відносимо літературні та художні твори, комп'ютерні програми, компіляції даних (бази даних), виконання, фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій, наукові відкриття, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компоновання (топографії) інтегральних мікросхем. По-друге, такі об'єкти слід визначити як унікальні продукти, що за своїм змістом, сутністю та функціональною здатністю можуть бути створені виключно штучним інтелектом, зважаючи на його особливості розвитку та формування відмінної діяльності інтелекту. Такими є процес новітнього управління гаджетами, інтелектуальний аналіз, створення віртуального простору, оригінальні ідеї та технології та багато інших, детермінування яких ще не відбулося [5, с. 199].

Національне законодавство відповідно до ст. 177 Цивільного кодексу України об'єктами цивільних прав визнає речі, в тому числі гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні і нематеріальні блага [11]. Відсутня правова регламентація використання творів, створених без участі людини. Автором твору визнається лише фізична особа [9]. Чинне українське законодавство містить відкритий перелік об'єктів, які можуть охоронятися авторським правом і потенційно можуть створюватися за допомогою систем штучного інтелекту (наприклад, літературні письмові твори або музичні твори). Водночас законодавство чітко визначає, хто є автором твору – фізична особа, зазначена звичайним способом як автор на оригіналі або примірнику твору (презюмпція авторства) [4]. З правової точки комп'ютери, програми й інші форми вираження штучного інтелекту не розглядаються як автори, винахідники. Така позиція обґрунтовується тим, що штучний інтелект не розглядається як суб'єкт.

Тобто, в Україні на твори штучного інтелекту авторське право не поширюється. Тому, на переконання експертів, будь-хто може безкарно використовувати музику або візуальні зображення, створені комп'ютерною програмою. Законодавство нашої держави не визнає за штучним інтелектом авторство на об'єкти інтелектуальної власності. Проте з часом такий підхід ймовірно зміниться. Адже на міжнародному рівні вже відбувається обговорення правового статусу роботів і можливість визнання їх як «електронних осіб» (electronic person) [10, с. 52].

Правове регулювання штучного інтелекту, незважаючи на наявність певних стандартів, є недосконалим, оскільки знаходиться на етапі становлення навіть у розвинених країнах світу. Однак відсутність нормативної бази не зупиняє появу та розвиток численних розробок у сфері застосування штучного інтелекту [8, с. 39].

Експерти відзначають, що у перспективі під час судових засідань системи штучного інтелекту значно полегшать роботу суддів і можуть стати відмінною заміною того ж детектора брехні (поліграфа), використання якого не завжди зручно під час судового розгляду справи. Деякі

правники, які працюють у сфері високих технологій, також вважають, що зростання технологій штучного інтелекту дійсно вносить великі зміни в нашу життєдіяльність, але якщо справа доходить до шахрайства, то такі ризики має бути оцінено і зведено до мінімуму самими компаніями, так само, як і будь-яка звичайна загроза [6].

У Латвії питання інтелектуальної власності включені в навчальні програми, починаючи з наймолодших класів середньої школи та професійно-технічної освіти, вивчаючи інформаційні та комунікаційні технології, обговорюючи етичні та правові питання, теми, пов'язані з авторським правом, а також інтелектуальну власність і поточні питання захисту персональних даних. У старших класах середньої та професійно-технічної освіти питання інтелектуальної власності (переважно авторського права) розглядаються в контексті ІКТ, музики, економіки та конфіденційності. В інформатиці ці теми розглядаються у зв'язку з програмним забезпеченням, базами даних і безпекою. У концептуальному звіті «Про систему захисту та управління інтелектуальною власністю в Латвійській Республіці» визначено необхідність підвищення обізнаності про інтелектуальну власність у початковій, початковій та середній школах, а також введення питань прав інтелектуальної власності в навчальні програми латиської мови. вищих навчальних закладів [14]. Незважаючи на те, що в Україні права інтелектуальної власності також вивчаються у школах та інших закладах освіти, проте дослідження та обговорення об'єктів права інтелектуальної власності, створених штучним інтелектом не розглядається на належному рівні, тому і залишається доволі дискусійним навіть на законодавчому рівні.

При цьому, в Латвії надають даному питанню чимало уваги, оскільки науковці та дослідники в сфері інтелектуальної власності уже проводять свої дослідження щодо визначення місця об'єктів права інтелектуальної власності, створених штучним інтелектом та їх вплив на суспільство. Так, дослідження, проведене професором Ризького економічного університету Арнісом Саукасом, відзначає проблематику об'єктів права інтелектуальної власності, створених штучним інтелектом, зокрема в контексті використання незаконного контенту в Інтернеті. За результатами дослідження виявлено, що значна частина населення, незалежно від доходів, визнає незаконне використання контенту в Інтернеті. Особливо це стосується перегляду телепрограм, завантаження та перегляду музики/фільмів та спортивних трансляцій. Важливим аспектом є те, що багато користувачів нелегального контенту не розуміють, що їхні дії порушують закон, оскільки відрізнити легальні сайти від нелегальних виявляється складним завданням, та вимагає спеціальних знань та розуміння законодавства [18, с. 10].

Крім того, саме у Латвії відбулось значне підвищення ефективності експертизи за допомогою використання штучного інтелекту (ШІ). У квітні 2019 року ВОІВ запустила інструмент пошуку торгових марок, запровадивши нову технологію пошуку зображень на основі ШІ, яка дає змогу швидше і простіше знайти розпізнавальну здатність торгової марки на цільовому ринку. Ця технологія вдосконалена за рахунок використання методу глибокого навчання, покликаною виявити в рамках зображення поєднання так званих понять (наприклад, яблуко, орел, дерево, корона, автомобіль, зірка) з метою пошуку аналогічних знаків, зареєстрованих раніше. Нова функція пошуку працює з національними фондами 45 відомств щодо торгових марок, які вже беруть участь в проєкті, навіть якщо вони не користуються системою класифікації зображувальних елементів (понад 6 тис. пошукових запитів на місяць). Ця база містить майже 40 млн торгових марок, ВОІВ додає до неї нові фонди різних країн. Нова технологія дає можливість сформувати більш нечисленну і вивірену групу потенційно схожих знаків, що забезпечує більшу досто-

вірність стратегічного планування з метою виведення бренда на нові ринки. Вона також знижує трудовитрати зусиль експертів, патентних повірених, фахівців галузі та дослідників, з огляду на менший обсяг роботи для аналізу та вивчення. У новій технології пошуку на основі ШІ раціонально використовуються глибокі нейронні мережі й дані класифікації зображувальних елементів Мадридської системи міжнародної реєстрації знаків і даних великих відомств щодо торгових марок. Нова технологія на основі ШІ повністю інтегрована в алгоритм пошуку Глобальної бази даних брендів ВОІВ і доступна безкоштовно всім користувачам. Новий інструмент пошуку ВОІВ націлений надавати більш вузькі й точні результати для аналогічних знаків порівняно з попередніми інструментами [2, с. 55].

Відповідно до наведеного, можна переконатись, що Латвія намагається використовувати об'єкти права інтелектуальної власності, створених штучним інтелектом на користь суспільства та держави. При цьому, серед нормативно-правових актів у Латвії варто виокремити Закон про авторське право, що чітко визначає визначення, захист та авторське право інтелектуальної власності. Проте, існують і інші законодавчі акти з даного питання, а саме питання прав інтелектуальної власності регулюються Постановою Кабінету Міністрів від 28.07.2015 р. № 442 «Порядок надання інформації та зв'язку [17, с. 25]. Окрім наведених нормативно-правових актів, слід визначити, що в Латвії проводять кримінально-правову охорону прав інтелектуальної власності, оскільки на території цієї держави кримінальні правопорушення проти інтелектуальної власності не виділено як самостійний розділ, а натомість вони, як і в більшості країн колишнього СРСР, належать до кримінальних правопорушень проти основних прав і свобод людини та народного господарства [3, с. 91].

Чимало дискусій у Латвії виникло з появою Chat GPT. Так, у Латвії авторське право ґрунтується на принципі, що охороні підлягають лише твори, створені людиною. З цією тезою все було б добре, якби ще можна було стверджувати, що літературні, наукові та художні об'єкти створюються лише людьми. Запущений у листопаді 2022 року чат-бот Chat GPT, який також називають «чат-ботом» (звичайно, Chat GPT не єдиний — Chat Sonic, Bing Chat, Jasper тощо також надають ті самі функції), також пише есе, вірші, тексти пісень та багато іншого. В такому випадку, юристи почали вести обговорення, чи в такому випадку публікація, створена за допомогою Chat GPT з будь-яким штучним інтелектом, матиме право на захист авторських прав згідно із законодавством Європейського Союзу (далі – ЄС). При цьому, дане питання було поставлено Chat GPT, де відповідь на питання, чи може вміст, створений Chat GPT, претендувати на захист авторських прав згідно із законодавством ЄС. У відповідь на це запитання Chat GPT відповів: «Вміст, створений Chat GPT, може претендувати на захист авторських прав, якщо він відповідає вимогам щодо захисту авторських прав. Це вимагає, щоб вміст був оригінальним твором, який відображає власну інтелектуальну творчість автора та демонструє достатній ступінь творчості [15].

Відтак, важливого значення набула Резолюція Європейського парламенту, що стало лише початком ширшої дискусії щодо майбутнього регулювання та захисту штучного інтелекту. Резолюцію надіслано до Європейської комісії, Ради, національних урядів і парламентів. Неможливо передбачити, наскільки тривалими та складними будуть дискусії для досягнення конкретних проєктів директив чи регламентів. Проте зрозуміло, що не варто зволікати із законодавчими ініціативами, щоб Європейський Союз, у т.ч. Латвійські інноватори не програють у конкуренції азіатському та американському бізнесу. Права невизначеність стримує розвиток та інвестиції в нові продукти.

Саме тому, було вирішено запросити відповідальних посадових осіб Латвії під час підготовки національної позиції ретельно оцінити, чи не слід надавати охорону авторського права також тим роботам, які створені штучним інтелектом. Це дозволить особам, які перебувають під контролем або наглядом технології штучного інтелекту на момент створення твору, здійснювати права власності на такі твори. Таке регулювання, безсумнівно, змінило б традиційні погляди на природу, роль і межі авторського права. Можливо, це стане приводом змінити визначення креативності та оригінальності. У той же час здається, що якщо суспільство готове насолоджуватися, наприклад, картинами, музикою чи архітектурними творами, створеними штучним інтелектом, тому не має причин відмовляти таким творам у захисті [16].

Крім того, варто додати, що у 2020 році Міністерство охорони навколишнього середовища та регіонального розвитку Латвії розробило «Рекомендації цифрової трансформації на 2021–2027 роки». У рекомендаціях окреслено бачення майбутнього як сприятливого та сучасного життєвого простору, який базується на використанні сучасних технологій та здатності розвиненого суспільства ефективно будувати свій добробут та економічне зростання, використовуючи можливості цифрові технології, а також розвиток творчого потенціалу.

Крім того, рекомендації ставлять головною мету – суспільство, економіка та державне управління, які цілеспрямовано використовують наявні та створюють нові можливості цифрових технологій, а також створене ними середовище, покращуючи якість життя кожної людини та суспільства як цілому, підвищення конкурентоспроможності держави та економіки.

Розвиток приватного сектору передбачає автоматизацію діяльності та використання рішень штучного інтелекту з відкритим кодом у виробництві та наданні послуг, у трансформації щоденних робочих процесів відповідно до можливостей цифрової економіки, у бізнесі з використанням штучного інтелекту, великих даних, і рішення для хмарних обчислень, цифровий маркетинг і соціальні медіа, а також просування можливостей організації роботи віддалено. Таким чином, з боку держави та ЄС, можливості навчання спеціалістів у сфері штучного інтелекту та кібербезпеки як у приватному, так і в державному секторах є досить багатообіцяючим.

З іншого боку, для використання штучного інтелекту в державному секторі також важливо поважати принцип відкритих даних, права приватних осіб і принципи проєдурної економіки шляхом обміну даними, які є в їхньому розпорядженні, і розробленими документами між державними інституціями та забезпечення їх повторного використання безоплатно або за рахунок відтворення ресурсів, що також необхідно враховувати при штучному інтелекті. при розробці системи інтелекту [13].

Відтак, зараз у Латвії штучний інтелект і автономні технології вважаються об'єктами права, а не суб'єктами. Однак як у Латвії, так і в світі загалом, бракує чітких і відкритих процедур щодо прийняття рішень ШІ, відбору даних та інформації, необхідних для прийняття рішень, процедури оскарження рішень, умов для редагування контенту та залишається актуальним питання розробки відповідного законодавчого регулювання питань AI, в тому числі відповідальності за дії AI, розглядаючи літературну структуру самої нормативної бази на відміну від математичної природи мови програмування ШІ [12].

Висновки. Порівнюючи законодавство Латвії та України щодо об'єктів права інтелектуальної власності, створених штучним інтелектом (ШІ), можна зробити деякі загальні висновки. По-перше, обидві країни стикаються з потребою адаптувати своє законодавство до швидко змінюючихся умов розвитку штучного інтелекту. Це вимагає адаптації законів, оскільки вони повинні бути гнучкими

та відповідати інноваційним викликам, забезпечуючи ефективний захист прав власності. По-друге, можна виявити певну різницю у рівнях розвитку та деталізації правового регулювання об'єктів інтелектуальної власності створених штучним інтелектом між Латвією та Україною. Зокрема, Латвія намагається контролювати дане питання вносячи ряд змін у існуючі нормативно-правові акти та розробляючи нові задля ефективного контролю об'єктів інтелектуальної власності створених штучним інтелектом, а також зазначає що важливо визначити обсяг інтелектуальної власності, створеної ШІ, її статус, терміни власності та відповідальність за порушення – що в Україні лише розглядається в формі дискусій та обговорень. По-третє, оскільки інновації та технологічний розвиток мають глобальний характер, обидві країни мають інтерес у гармонізації свого законодавства з міжнародними стан-

дартами. Співпраця у цій сфері може сприяти ефективнішому захисту інтелектуальної власності та сприяти обміну інновацій. При цьому, якщо Латвія вже здійснює кроки до міжнародного партнерства щодо законодавчого регулювання об'єктів інтелектуальної власності створених штучним інтелектом, то перед Україною лише постає таке питання.

Зважаючи на проведений аналіз, вважаємо, що Україна повинна орієнтуватись на регулювання об'єктів інтелектуальної власності створених штучним інтелектом на країни, що вже почали вносити зміни до свого законодавства, серед яких – Латвія в тому числі. Відтак, законодавство повинно створювати стимули для розвитку та впровадження технологій штучного інтелекту. Тому, важливо розглядати прозорі та справедливі механізми захисту прав власності, щоб забезпечити інноваційне середовище.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрощук Г. О. Штучний інтелект і інтелектуальна власність: проблеми регулювання. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2021. № 2 (14). С. 58-78. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2021-2\(14\)-58-78](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2021-2(14)-58-78)
2. Андрощук Г. Протидія недобросовісним реєстраціям і використанню засобів індивідуалізації в умовах цифрової трансформації. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2021. № 1. С. 48-67. DOI: <https://doi.org/10.33731/12021.234192>
3. Болотіна А. О. Кримінально-правова охорона прав інтелектуальної власності в контексті судової реформи в Україні: дис. ... д-ра філософії за спец. : 081 «Право». Сумський національний аграрний університет, 2023. 237 с.
4. Васильєва Д. Захист авторських прав для AI: гра на випередження. *Юридична газета online*. 2019. № 45-46. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/informaciyne-pravo-telekomunikaciyi/zahist-avtorskih-prav-dlya-ai-gra-na-viperedzhennya.html> (дата звернення: 19.12.2023).
5. Коваленко Д. О., Уткіна М. С. Проблема правового регулювання інтелектуальної власності на об'єкти, створені штучним інтелектом. *Нове українське право*. 2022. Випуск 1, С. 197-201. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2022.1.30>
6. Кривецький О. До проблеми правового регулювання штучного інтелекту. Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ. URL: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3728:do-problemipravovogo-regulyuvannya-shtuchnogointelektu&catid=8&Itemid=350 (дата звернення: 19.12.2021).
7. Мойсюк О. В. Право інтелектуальної власності на об'єкти, створені штучним інтелектом: кваліфікаційна робота на здобуття рівня «магістр». Національний університет «Києво-Могилянська академія». Київ. 2020. 103 с. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/23b3f5b6-ea84-4c08-9c71-bad109497ba7/content> (дата звернення: 18.12.2023).
8. Павлюк О. В. Детермінанти доцільності унормування відносин, пов'язаних з правовою охороною об'єктів права інтелектуальної власності, створених із використанням технологій штучного інтелекту. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. № 3. С. 39-46. DOI <https://doi.org/10.32782/392294>
9. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text> (дата звернення: 18.12.2023).
10. Стрельник В. В. Правове поєднання права інтелектуальної власності та технології штучного інтелекту. *Приватне та публічне право: науковий фаховий журнал*. 2020. № 4. С. 50-53.
11. Цивільний кодекс України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 18.12.2023).
12. Kaprāne S. Mākslīgā intelekta un digitalizācijas ietekme uz intelektuālā tīpašuma tiesībām. *Jurista VĀRDS*. 2023. № 36 (1302). URL: <https://m.juristavards.lv/doc/283826-maksliga-intelekta-un-digitalizācijas-ietekme-uz-intelektuala-ipasuma-tiesibam/> (Accessed: 19.12.2023).
13. Mākslīgais intelekts un tā attīstība (2023). URL: <https://ibizness.lv/raksti/e-dokumenti/maksligais-intelekts/biz-new-maksligais-intelekts-un-ta-attistiba/26760> (Accessed: 19.12.2023).
14. Ministru kabineta 15.09.2017. rīkojums Nr. 509 Par konceptuālo ziņojumu «Par intelektuālā tīpašuma aizsardzības un pārvaldības sistēmu Latvijas Republikā». *Latvijas Vēstnesis*, 185, 18.09.2017. OP numurs: 2017/185.3.
15. Paidere P. Chat GPT un autortiesības: vai autortiesības attiecas uz darbu, kas radīts ar mākslīgā intelekta palīdzību. *Jurista VĀRDS*. 2023. № 18/19 (1284/1285). URL: <https://m.juristavards.lv/doc/283213-chat-gpt-un-autortiesibas-vai-autortiesibas-attiecas-uz-darbu-kas-radits-ar-maksliga-intelekta-palid/> (Accessed: 19.12.2023).
16. Tauriņš A. Kā Latvija aizsargās ar mākslīgā intelekta palīdzību radītus darbus? (2020). URL: <https://labsoflatvia.com/aktuali/andris-taurins-maksligais-intelekts> (Accessed: 18.12.2023).
17. Valsts iestāžu kā inovāciju pieprasītāju lomas stiprināšana, izmantojot publisko iepirkumu Rekomendāciju inovācijas iepirkuma atbalsta instrumenta izveidei un priekšlikumu tiesiskā regulējuma prasību pilnveidošanai inovācijas iepirkumu īstenošanai Latvijā izstrāde. Ekonomikas ministrija. European Union European Regional Development Fund. 133 p.
18. Veikša I. Autortiesības digitālajā laikmetā. Monogrāfiju izdošanai rekomendējusi Biznesa augstskolas Turība Zinātnes padome (protokols № 3/2021, 09.02.2021.). Sērija «Tiesību zinātņu bibliotēka». № 41. 17 p. URL: <https://www.turiba.lv/storage/files/aut-digit-laikm-reklamai.pdf> (Accessed: 18.12.2023).